

ЗАХИРАМЖА

2026 оной апрелин 28

№ 309-р

Улаан-Үдэ хото

«Оросой Холбоото Уласай эрхэтэдэй хунгуулиин эрхэнүүдэй болон бүгэдын ханал хурялгада хабаадаха эрхын гол лаб найдуулганууд тухай» гэхэн Холбоото уласай 2002.06.12-ой № 67-ФЗ хуулиин 20-дохи статьягай 16-дахи пунктун, «Оросой Холбоото Уласай Холбоото Суглаанай Гүрэнэй Дүүмын хунгамалнуудай хунгалта тухай» гэхэн Холбоото уласай 2014.02.22-ой № 20-ФЗ хуулиин 25-дахи статьягай 2-дохи хубиин, «Буряад Уластахи нютагай засагай байгууламжын түлөөлэлгэтэ зургаанай Хунгамалнуудай хунгалта тухай» гэхэн Буряад Уласай 2003.09.17-ой № 419- III хуулиин 13-дахи статьягай 7.1-дэхи пунктун ёһоор хунгуулиин комиссинуудта Буряад Уласай дэбисхэртэ юһэдэхи зарлалай Оросой Холбоото Уласай Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмын хунгамалнуудай хунгалта, Буряад Уласта нютагай засагай байгууламжануудай түлөөлэлгэтэ зургаануудай депутадуудай нэмэлтэ хунгалта, шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай зургаануудай хунгамалнуудай хунгалта ба 2026 оной сентябриин 20-до ханал хурялгын нэгэн үдэртэ томилогдоһон бусад хунгалта бэлдэхэ ба үнгэргэхэ талаар тэдэнэй эрхэ түлөөлэлгэ бээлүүлгэдэ туһа хүргэхэ зорилгоор:

1. Буряад Уластахи Дотоодын хэрэгүүдэй яаманда (Кудинов О.Ф.) зууршалха:

- хунгалта бэлдэлгын ба үнгэргэлгын үедэ ниитын журам хамгаалга ба ниитын аюулгүйе түлбэригүй үндэһөөр хангаха, тэрэ тоодо бүхы хунгуулиин комиссинуудай байрануудые, дуугаа үгэлгын байрануудые, хунгуулиин бюллетеньгүүдэй хадагалагдадаг байрануудые хамгаалга;

- хунгуулиин комиссинуудай эрилтээр хунгуулиин баримта бэшэгүүдые тус хунгалтада шэрэдэг транспортын хэрэгсэлнүүдые дахуулга ба хамгаалга хангаха;

- хунгуулиин комиссинуудай эрилтээр кандидадай сүүдлүүлһэн үдэр тухай мэдээнүүдые гэмнэлгын һара үдэр заалгатайгаар үгэхэ; сүүдэй гаргаһан шийдхэбэрийн нэрэмжэ; Оросой Холбоото Уласай Гэмтэ ябадалай кодексын пунктун (пунктнуудай), хубиин (хубинуудай), статьягай (статьянуудай), СССР-эй ба холбоото уласуудай холбооной гэмтэ ябадалай хуулиин, хари гүрэнэй хуулиин (мэдээсэлэй сан соо

мэдээнүүдэй бии хаань) Үндэһэнүүдэй ёһоор абтаһан гэмтэ ябадалай кодексын дугаарнуудые (дугаарнуудые); хэһээлтын болзор ба түхэл; сүлөө хаһалгын газарнуудһаа сүлөөлэгдэһэн үдэр; хэһээлтэ амсалга; яла түлэлгэ; захиргаанай хуули эбдэлгэнүүд тухай Оросой Холбоото Уласай Кодексын 20.3-дахи ба 20.29-дэхи статьянуудаар хараалагдаһан захиргаанай хуули эбдэлгэнүүдэй түлөө захиргаанай харюусалгада дэбжүүлэгдэгшые хабаадуулгын баримтанууд, мүн дотоодын хэрэгүүдэй зургаануудай бүрин этигэмжэнүүдэй хэм соо дэбжүүлэгдэгшэд тухай бусад мэдээнүүд;

- паспорт үгэхэ, һэлгэхэ талаар гүрэнэй хангамжа абахаяа хандаһан эрхэтэдтэ, тэрэ тоодо Гүрэнэй ба нютагай засагай хангамжа үзүүлхэ талаар олон үүргэтэ түбүүдтэ, Оросой Холбоото Уласай эрхэтэнэй паспорт албан түхэлдэ оруулха үедэнь саг зуурын нюурай үнэмшэлгэнүүдые үгэлгые хангаха;

- һунгуулийн комиссинуудай эрилтээр кандидадуудта Оросой Холбоото Уласай эрхэтэнэй харьяа бии тухай, ажаһуудаг газар ба Оросой Холбоото Уласай дэбисхэртэ Оросой Холбоото Уласай эрхэтэнэй нюур бэе гэршэлһэн данса хүрэтэр мэдээнүүдые үзүүлхэ;

- һунгуулийн комиссинуудай эрилтээр дэбжүүлэгдэгшын хари гүрэнэй эрхэтэнэй харьяатай ба (гү, али) болюулагдаһан тухай дуулгаһан бэшэгүүдые гү, али хари гүрэндэ саг үргэлжэ ажаһууха эрхэ тухай мэдээнүүдые тушааха;

- һунгуулийн комиссинуудай эрилтээр гар табилгын хуудаһануудта һунгагшад тухай мэдээнүүдэй үнэн зүб тухай мэдээнүүдые шалгалга ба үзүүлгэ, мүн бусад мэдээнүүдые үзүүлгэ хангаха;

- саг зуурада байлгадаг хаалтада хаалтада байһан һэжэглэгдэһэн ба гэмнэгдэһэн хүнүүдэй, мүн Буряад Уластахи дотоодын хэрэгүүдэй яаманай тусхай эмхи зургаануудта байһан захиргаанай хаалтада ороһон нюурнуудай дуугаа үгэхэдэ, Оросой Холбоото Уласай эрхэтэдэй һунгуулийн эрхэнүүдые хангалгада һунгуулийн комиссинуудта туһа үзүүлхэ.

2. Буряад Уласай гүйсэдхэхы зургаануудта һунгуулийн комиссинуудта һунгалта бэлдэхэдэ ба үнгэргэхэдэ, тэрэ тоодо һунгагшадта һунгалта бэлдэлгэ ба үнгэргэлгэ тухай дуулгалга бэлүүлхэдэ, тэдэнэй бүрин этигэмжэнүүдые бэлүүлгэдэ хэрэгтэй туһа үзүүлхэ.

3. Буряад Уластахи Дотоодын хэрэгүүдэй яаманда (Кудинов О.Ф.), Оросой Холбоото Уласай Аюулгүй байдалай холбоото уласай албанай Буряад Уластахи хүтэлбэридэ (Д.М. Обласов) зууршалха), Оросой Холбоото Уласай юстицийн яаманай Буряад Уластахи хүтэлбэридэ (Барнакова М.В.), Оросой Холбоото Уласай үндэһэтэнэй гвардийн сэрэгүүдэй Холбоото уласай албанай Буряад Уластахи хүтэлбэридэ (Гатилов С.Н.) ба Хэлхээ холбооной талаар хиналтын Холбоото уласай албанай хүтэлбэридэ, Буряад Уластахи Мэдээсэлэй арга зүйнүүдэй ба

олоной харилсаанай (Мункожаргалов Ц.Б.) Оросой Холбоото Уласай хууляар тогтоогдоһон эрхэ мэдэлэй хэмжээндэ «Туйлдаа хүрэн үзэл баримталдаг ажал ябуулгада эсэргүүсэлгэ тухай» гэнэн холбоото уласай хуулийн 1-дэхи статьягай ёһоор хуули буса идхалгын ажал ябуулга, тэрэ тоодо туйлдаа хүрэн үзэл баримталдаг ажал ябуулга болюулха, хуурмаг ба хуули буса идхалгын хэрэгсэлнүүдые бүтээлгыг хэргылхэ ба тэдэниие хуряан абаха, заагдаһан баримта бэшэгүүдые эдлэгшэдые ба дэлгэрүүлэгшэдые, тэдэниие түлэхэ нөөсөнүүдые тогтоохо талаар хойшолуулшагүй хэмжээнүүдые абахыг хангаха, бусад хуули буса идхалгын ажал ябуулгада хабаадагшэдые элирүүлгэ ба хууляар хараалагдаһан харюусалгада зэмэтэй нюурнуудыг хабаадуулха талаар хэмжээнүүдые абалга, мүн элирүүлэгдэнэн баримтанууд ба абтаһан хэмжээнүүд тухай Буряад Уласай Хунгуулийн комиссида саг соонь мэдээсэлгэ болон баримта бэшэгүүдые сүүдтэ саг соонь эльгээлгэ.

4. Буряад Уластахи Дотоодын хэрэгүүдэй яаманда (Кудинов О.Ф.), Холбоото уласай татабариин албанай Буряад Уластахи Хүтэлбэридэ (Жалсапов Е.В.), Оросой Холбоото Уласай юстицийн яаманай Буряад Уластахи хүтэлбэридэ (Барнакова М.В.) тогтоогдоһон эрхэ мэдэлэйнгээ хэм соо хунгуулийн жасануудта һайн дуранай хандиб оруулхада (эльгээхэдэ), эрхэтэдэй ба хуулийн эрхэтэ нюурнуудай зааһан мэдээнүүдые холбоото уласай хууляар тогтоогдоһон болзрто шалгалта хангахыень, мүн зохистой хунгуулийн комиссинуудта шалгалтын дүнгүүд тухай дуулгахыень зууршалха.

5. Холбоото уласай татабариин албанай Буряад Уластахи Хүтэлбэридэ (Жалсапов Е.В.), Оросой Холбоото Уласай пенсийн ба нийгэмэй даадхалай Жасын Буряад Уластахи таһагта (Шомоев К.В.), «Роскадастр» гэнэн ниитын-эрхэ хуулийн компаниин Буряад Уластахи таһагта (Приходченко О.В.) эрхэ мэдэлэйнгээ хэм соо хунгуулийн комиссинуудай эрилтээр олзо оршын хэмжээн ба нөөсөнүүд тухай, аралжаа наймаанай эмхинүүдэй хүрэнгэдэ хабаадалга тухай, мүн хүдэлэсэгүй зөөри тухай мэдээнүүдэй үнэн зүбгыг шалгахыень зууршалха, дэбшүүлэгдэхэ нюурай зөөрийн эрхээр (тэрэ тоодо хамтын зөөрийн) мэдэлэй.

6. Буряад Уластахи Дотоодын хэрэгүүдэй яаманда (Кудинов О.Ф.), Сэрэгэй бэшэ зонийг хамгаалгын хэрэгүүдэй, онсо ушаралта байдалай ба гал уһанай аюулай хойшолон усадхалгын талаар Оросой Холбоото Уласай яаманай Буряад Уластахи гол хүтэлбэридэ (Марков А.А.), Өөрөө ябадаг машинын ба бусад түхэлэй оньһото хэрэгсэлнүүдэй техникэсэ байдал гүрэнэй талаһаа хиналтын Буряад Уласай хүтэлбэридэ (Мадасов М.В.) тогтоогдоһон эрхэ түлөөлэлгэнүүдэйнгээ хэмжээндэ хунгуулийн комиссинуудай эрилтээр унаа тээбэрийн хэрэгсэлнүүд тухай мэдээнүүдэй

үнэн зүбые шалгахыень зууршалха, зөөрийн эрхээр дэбжүүлэгдэгшэдэй (тэрэ тоодо хамтын зөөрийн) мэдэлэй.

7. Оросой Холбоото Уласай пенсиин ба ниигэмэй даадхалай жасын Буряад Уластахи таһагта (Шомоев К.В.) «Оросой Холбоото Уласай эрхэтэдэй һунгуулийн эрхэнүүдэй ба бүгэдын һанал хуряалгада хабаадаха эрхын гол лаб найдуулганууд тухай» гэхэн Холбоото уласай хуулийн 20-дохи статьягай 16.1-дэхи пунктаар тогтоогдоһон гуримаар ба болзорто нютагай засагай байгууламжануудай зохистой дэбисхэр дээрэ эрэмдэг бээтэйшүүлэй тоо тухай мэдээнүүдые эрэмдэг бүлэгүүдээр ба бэе махабадай үүргэнүүдэй тогтууритай муудалгануудай янзануудаар буряад уласай һунгуулийн комиссида үзүүлхыень зууршалха.

8. Холбоото уласай налог татабариин албанай Буряад Уластахи хүтэлбэридэ (Жалсапов Е.В.) эрхэ түлөөлэлгэнүүдэйнгээ хэмжээндэ һунгуулийн комиссинуудай эрилтээр Оросой Холбоото Уласай дэбисхэрһээ гадуур оршодог банкнуудта ба мүнгэн һангай дэлгүүрэй бусад эмхинүүдтэ нээһэн кандидадуудта счедуудтай (хадагаламжануудтай) байһан тухай мэдээнүүдые үгэхыень зууршалха.

9. Оросой Холбоото Уласай Юстициин яаманай Буряад Уластахи хүтэлбэридэ (Барнакова М.В.) һунгуулийн комиссинуудай зууршалгаар эрхэ түлөөлэлгэнүүдэйнгээ хэмжээндэ үгэхыень зууршалха:

- хари гүрэнэй тагнуулшад болодог хуулийн эрхэтэ ба хубиин нюурнууд тухай, хари гүрэнэй тагнуулшадай эмхидхэн байгуулһан оросой хуулийн эрхэтэ нюурнууд тухай мэдээнүүдтэй;

- «Туйлдаа хүрэхэн үзэл баримталдаг ажал ябуулгада эсэргүүсэлгэ тухай» гэхэн Холбоото Уласай хууляар, үгы гэбэл «алан һүрдөөлгэтэй тэмсэлгэ тухай» гэхэн Холбоото уласай хууляар хараалагдаһан үндэһөөр ажал ябуулгыень усадхаха гү, али хорихо тухай сүүдэй шиидхэбэрийн хуулита хүсэндөө ороһон ниитын гү, али шажан мүргэлэй нэгэдэлэй, бусад эмхиин ажал ябуулгада хабаатай хубиин нюурнууд (эмхидхэн байгуулагшад, хүтэлбэрилэгшэд, мүн хүтэлбэрилхы зургаануудай бүридэлдэ ородог) тухай ба тэдээн тухай мэдээнүүдэй бүридхэлдэ абтаһан аралжаанай бэшэ эмхинүүдэй албан зургаанай тобьёгто байһан мэдээнүүд.

10. Буряад Уластахи Дотоодын хэрэгүүдэй яаманда (Кудинов О.Ф.), Оросой Холбоото Уласай аюулгүй байдалай Холбоото Уласай албанай Буряад Уластахи Хүтэлбэридэ (Д.М. Обласов) зууршалха), Оросой Холбоото Уласай Юстициин яаманай Буряад Уластахи хүтэлбэридэ (Барнакова М.В.), Буряад Уласай Мүнгэн һангай яаманда (Мадаев Г.Э.), Буряад Уласай Эд зөөрийн ба газарай харилсаануудай яаманда (Булнаев Д.Г. һанамжаар), Холбоото уласай татабариин албанай Буряад уластахи хүтэлбэридэ (Жалсапов Е.В.), Холбоото Уласай һангай албанай Буряад

уластахи хүтэлбэридэ (Дзаитов М.М.), Сбербанк гэхэн хуби ниилүүлхэн нээмэл бүлгэмэй Бурядай 8601 - дэхи таһагта (Павловта Е.Ю.), Оросой Холбоото Уласай Түб банкын Сибирийн гол хүтэлбэрийн таһагта-Буряад уластахи Үндэһэн банка (Пономарев В.В.), Гүрэнэй бүридхэлгын, кадастрай ба газарай зураг зохёолгын Холбоото уласай албанай Буряад Уластахи хүтэлбэридэ (Шаргаева И.В.) Буряад Уласай хунгуулийн комиссийн дэргэдэхи шалгалтын-шалгалтын албанда хүдэлхын тула тэдэнэй тогтооһон болзорто Буряад Уласай гэр байрын комиссийн эрилтээр мэргэжэлтэдые эльгээхэ.

11. Хэһээлтэ бээлүүлгын Холбоото уласай албанай Буряад уластахи хүтэлбэридэ (Свись М.В.) Буряад Уласай дэбисхэртэ оршодог заһаруулгын колонинуудай дэргэдэ заһаруулгын түбүүд болодог харьяата газарнуудта оршодог нийгэмһээ илгангүй, хэһээлтэнүүдтэ ба гэмтэ ябадалай-хуули ёһоной удха шанартай хэмжээнүүдтэ гэмнэгдэһэн нюурнуудта, гэмтэ ябадалай-гүйсэдхэлгын байгуулгын изоляторнуудта харуул доро байһан һэжэглэгдэһэн ба гэмнэгдэһэн хүнүүдэй, мүн нюурнуудай дуугаа үгэхэдэ, Оросой Холбоото Уласай эрхэтэдэй хунгуулийн эрхэнүүдые хангалгада хунгуулийн комиссинуудта туһа үзүүлхыень зууршалха, гэртээ хаалтада байһан.

12. Оросой Холбоото Уласай түбэй банкын сибирийн гол хүтэлбэрийн 7-дохи Операционно-кассын түбтэ (Пивовар Н.К.), Сбербанк гэхэн хуби ниилүүлхэн нээмэл бүлгэмэй № 8601 Бурядай таһагта (Павлов Е.Ю.) хунгалтануудые бэлдэжэ үнгэргэлгэдэ хунгуулийн комиссинуудта үгтэһэн мүнгэ зөөритэй үйлэнүүдые бээлүүлхын тула тогтоогдоһон гуримаар хунгуулийн комиссинуудта саг соонь тоосоонуудые нээлгэ хангахыень зууршалха.

13. Сбербанк гэхэн хуби ниилүүлхэн нээмэл бүлгэмэй № 8601-дэхи Бурядай таһагта (Павлова Е.Ю.) дэбжүүлэгдэгшэдэй, хунгуулийн нэгэдэлнүүдэй тусхай хунгуулийн-бэсын тоосооной дансануудые саг соонь нээлгэ хангаха, мүн тусхай хунгуулийн тоосооной дансануудта байһан мүнгэнэй оролго ба гаргашалга тухай мэдээсэл үгэхэ арга хангаха.

14. Хэлхээ холбооной, оньһото мэдээсэлэй технологиин ба олоной мэдээсэлэй талаар хинан харалгын Холбоото уласай албанай Буряад Уласта хүтэлбэридэ (Мункожаргалов Ц.Б.) дурадхаха:

- хунгалтануудые томилхо тухай шийдхэбэрийн (толилолгын) албан ёһоор толилогдоһоной һүүлээр арбадахи үдэрһөөнь үнгэрүүлэнгүй буряад Уласай хунгуулийн комиссида теле-субагай ба (гү, али) радио - дамжуулгануудые хэдэг нютаг можын гүрэнэй ба нютагай засагай эмхинүүдэй, тэрэшэлэн нютаг можын гүрэнэй ба нютагай засагай саг үргэлжэ гарадаг хэблэлнүүдэй нэрэ тоолборинуудые эльгээхэ;

- хунгалта тогтоохо тухай шийдхэбэрийн албан ёһоор толилогдоһоной (толилогдоһоной) удаа арбадахи үдэрһөө орой бэшэ хунгалта эмхидхэжэ байһан газар дэбисхэрэй хунгуулийн комиссинуудта зохистой дэбисхэр дээрэ нютагай засагай телерадио-дамжуулалгын эмхинүүдэй ба нютагай засагай хугасаата барламал хэблэлнүүдэй тоолбори эльгээхэ;

- хэрэгтэй хэмжээнүүдые саг соонь абалга хангаха, тэрэ тоодо бээдэ хабаатай албан захиргаанай хуули эбдэлгэнүүд тухай материалнуудые сүүдтэ эльгээлгэ- ба (гү, али) хунгалта мэдээсэлэй талаар хангалгын үедэ «Оросой Холбоото Уласай эрхэтэдэй хунгуулийн эрхэнүүдэй ба бүгэдын һанал хуряалгада хабаадаха эрхын гол лаб найдүүлганууд тухай» гэхэн Холбоото Уласай хуулийн эрилтэнүүдые эбдэһэн радио-дамжуулганууд, хугасаата барламал хэблэлнүүдэй редакцинууд, сүлжээтэ хэблэлнүүдэй редакцинууд, тэрэ тоодо Буряад Уласай хунгуулийн комиссийн тогтооһон олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй бүтээлэй хунгалта тухай Оросой Холбоото Уласай хуулийн эрилтэнүүдтэ зохихогүй байһан баримтануудтай холбоотой;

- Буряад Уласай дэбисхэртэ бүтээгдэдэг ба (али) тараагдадаг олоной мэдээсэлэй хэрэгсэлнүүдэй хэблэлэй, аудио-харалгын бүтээлнүүдэй удхын российн Холбоото Уласай хуулийн эрилтэнүүдтэ зохилго тодорхойлох зорилгоор шэнжэлэл хэрэгтэй һаань хангаха;

- хунгуулийн комиссинуудай эрилтээр олоной мэдээсэлэй хэрэгсэлнүүдэй бүридхэлдэ абтаһан ба (али) дамжуулгын зүбшөөлэй бии тухай мэдээнүүдые, мүн олоной мэдээсэлэй хэрэгсэлнүүдэй ажал ябуулгада хабаатай бусад материалнуудые шууд үзүүлгэ хангаха.

15. Сэрэгэй бэшэ зониие хамгаалгын, онсо ушаралта байдалай ба гал уһанай аюулай хойшолон усадхалгын талаар Оросой Холбоото Уласай яаманай Буряад Уласта гол ударидалда (Марков А.А.) хунгуулийн комиссинуудай таһалгануудта ба һанал хуряалгын таһалгануудта түймэрэй аюулгүйн эрилтэнүүдые сахилга хангалгада хунгуулийн комиссинуудта туһа хүргэхыень дурадхаха.

16. Буряад Уласай Толгойлогшын Захиргаан ба Буряад Уласай Засагай газар (Гулгенов А. Ц):

- Хэлхээ холбооной, мэдээсэлэй арга зүйнүүдэй ба олоной харилсаанай талаар хиналтын Холбоото Уласай албанай Буряад Уластахи Хүтэлбэридэ теле - ба (гү, али) радио-дамжуулалга бээлүүлдэг эмхинүүд тухай хэрэгтэй мэдээнүүдые саг соонь дамжуулхые хангаха,

- хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрийн албан ёһоор толилогдоһон (толилогын) үдэртэ эмхидхэн байгуулагшадын (суг эмхидхэн байгуулагшадын) гү, али редакцинуудайн эмхидхэн байгуулагшадын (суг эмхидхэн байгуулагшадын) Буряад Уласай гүрэнэй зургаанууд ба эмхинүүд байһан болон (гү, али) хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрийн

албан ёһоор толилогдоһон (толилогын) үдэрэй урдахи жэлдэ Буряад Уласай бюджетһээ тэдэнэй ажалда (тэрэ тоодо мүнгэн дэмжэлтын түхэлөөр) иимэ һомололгонуудай янза ба хэмжээн тухай мэдээнүүдые заалгатайгаар бюджетэй һомололгонуудай хугасаата барламал хэблэлнүүд тухай, ба (гү, али) һунгалта тогтоохо тухай шийдхэбэрийн албан ёһоор толилогдоһон (толилогдохо) үдэртэ дүримтэ (хамтаруулагдаһан) хүрэнгэ зөөридэнь Буряад Уласай хуби (хубита) бии;

- һунгалтада бэлдэхэ ба үнгэргэхэ үедэ буряад уласай һунгуулийн комиссида нэмэлтэ автомобиль ба нэмэлтэ байра (20 дүрбэлжэн метрһээ бага бэшэ талмайтай) дэбжүүлгэ хангаха) Буряад Уласай һунгуулийн комиссийн «сэхэ утаһанай» ажал хангаха ушарһаа офисой бараагаар, компьютерна техникээр, утаһаар тоногжуулагдаһан.

17. Буряад Уласай Болбосоролой болон эрдэм ухаанай яаман (Поздняков В.А.), Буряад Уласай Соёлой яаман (Дагаева С.Б.) Буряад Уластахи нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудтай, эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй суг хамта болбосоролой ба соёлой эмхи зургаануудта оршодог дуугаа үгэлгын байранууд соо дуугаа үгэлгэ бэлдэхэдэ ба үнгэргэхэдэ, харьяата газарнуудай һунгуулийн комиссинуудай бүрин этигэмжээнүүдые бээлүүлгэдэ туһа үзүүлхэ, болбосоролой ябаса ба дуугаа үгэлгэ бэлдэхэ ба үнгэргэхэ үйлэ илган тодорхойлохо талаар хэрэгтэй хэмжээнүүдые абаха.

18. Буряад Уласай Элүүрые хамгаалгын яаман (Лудупова Е.Ю.) һунгагшадай саг зуура байһан газарнуудта (эмнэлгын газарнуудта, санаторинуудта ба Буряад Уласай Элүүрые хамгаалгын яаманай албан мэдэлэй бусад газарнуудта) дуугаа үгэхэдэ, Оросой Холбоото Уласай эрхэтэдэй һунгуулийн эрхэнүүдые хангалгада һунгуулийн комиссинуудта туһа үзүүлхэ.

19. Буряад Уласай Унаа тээбэри, элшэ хүсэ ба харгын ажахы хүгжөөлгын талаар яаман (Кочерина М.П.) «Ростелеком» гэхэн хуби ниилүүлһэн бүлгэмэй Буряадай таһагтай (Меркушев Р.А.), Холбоото уласай хэлхээ холбооной, мэдээсэлэй арга зүйнүүдэй ба олоной харилсаанай талаар хиналтын албанай Буряад Уластахи хүтэлбэритэй (Мункожаргалов Ц.Б.) ба Буряад Уласай һунгуулийн комисситай (Акчурин А.Р.) суг хамта һунгуулийн комиссинуудай хүдэлхын тула хэлхээ холбооной һужаагай таһалгаряагүй ажал хангаха талаар хэмжээнүүдые абаха, мүн ниитэ хэрэглэмжын хэлхээ холбооной сүлжээнэй хуби, тэрэнэй туһа хангамжанууд Оросой Холбоото Уласай «Һунгалта» гэхэн гүрэнэй оньһожоруулагдаһан байгуулгын ажалда хэрэглэгдэдэг.)

20. Буряад Уласай Унаа тээбэри, элшэ хүсэ ба харгын ажахы хүгжөөлгын яаман (Кочерина М.П.) зайн галаар хангадаг ба элшэ хүсөөр

хангадаг эмхинүүдтэй суг хамта дуугаа үгэхэ байранууды ба хунгуулийн комиссинуудай байранууды таһалгаряагүйгөөр зайн галаар хангаха хэмжээнүүды абаха.

21. Буряад Уласай Унаа тээбэри, элшэ хүсэ ба харгын ажахы хүгжөөлгын талаар яаман (Кочерина М.П.) Оросой Холбоото Уласай сэрэгэй бэшэ зоние хамгаалгын, онсо ушаралта байдалай ба гал уһанай аюулай хойшолон усадхалгын талаар яаманай Буряад Уластахи гол хүтэлбэритэй (Марков А.А.) суг хамта хунгуулийн бюллетеньгүүды, тэрэшэлэн байшангууды болбосоруулха сахим онһото хэрэгсэлнүүды хэрэглэхэ хунгуулийн участогуудта дуугаа үгэхэ байранууды зайн галаар хангалгын нөөсэ бэсэ дааһан газарнуудаар хангаха хүдэлмэри эмхидхэхэ, тэндэ буряад уласай хунгуулийн комисси, газар дэбисхэрэй хунгуулийн комиссинууд, тойрогой хунгуулийн комиссинууд, харьяата газарай хунгуулийн комиссинууд байрлуулагданхай.

22. Гүрэнэй захилай талаар улас түрын агентство (Хандажапова И.А.) Буряад Уласай хунгуулийн комиссийн захилнууды шууд бөөлүүлхыень хангаха.

23. «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшан» гэхэн Буряад Уласай гүрэнэй бэсэ дааһан эмхи зургаан (Болотов Д.Н.) Буряад Уласай хунгуулийн комиссийн тушааһан мэдээсэл хунгуулийн хууляар тогтоогдоһон гуримаар ба болзорто толилолго хангаха.

Нютагай засагай хугасаата барламал хэблэлнүүдэй редакцинуудта Буряад Уластахи газар дэбисхэрэй хунгуулийн комиссинуудай тушааһан мэдээсэлэй толилолгы хунгуулийн хууляар тогтоогдоһон гуримаар ба болзорто хангаха.

24. Буряад Уласай гүйсэдхэхы зургаануудта ба Буряад Уластахи нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудта зууршалха:

- зохистой хунгалта бэлдэлгэдэ ба үнгэргэлгэдэ хунгуулийн комиссинуудта туһалха талаар эмхидхэлэй-онһоной хэрэгтэй хэмжээ ябуулгануудай түсэб зохёон бэлдэхэ;

- хунгуулийн комиссинуудта түлбэригүй үндэһөөр (байшан таһалганууды ба коммунальна гаршанууды хүсэлдүүлггүй ба түлбэригүй) хэрэгтэй байранууды, тэрэ тоодо һанал хуряалгын байшан таһалга, хунгуулийн саарһа данса хадагалха байра ба байһан газартань хунгагшадай списогтэ хунгагшадые оруулха тухай мэдүүлгэнүүды тушаан абаха таһалга (тэрэ тоодо тэдэ таһалганууды ба хунгуулийн саарһа дансанууды хамгаалга хангаха), транспортын хэрэгсэлнүүды, хэлхээ холбооной хэрэгсэлнүүды ба техническэ түхээрэлгэнүүды олгон үгэхэ, мүн хэрэгтэй болоходонь ондоо туһа хүргэхэ, оросой холбоото уласай хууляар тогтоогдоһон бүрин этигэмжэнүүды хунгуулийн комиссинуудай

дүүргэлтые хангалгада шэглүүлэгдэн.

25. Буряад Уластахи нютагай засагай аймагуудай (нютагай засагай ба хотын тойрогуудай) толгойлогшонорто зууршалха:

- хунгуулийн комиссинуудта хунгалта бэлдэлгэ ба үнгэргэлгэ тухай хунгагшадта дуулгахада туһа хүргэлгэ хангаха;

- хунгуулийн комиссинуудай байрануудай таһалгаряагүй зайн галаар хангалга хангаха;

- хунгуулийн комиссинуудай байранууд соо ба дуугаа үгэхэ байранууд соо түймэрэй аюулгүй байдалай эрилтэнүүдые сахилгыг хангалгада хунгуулийн комиссинуудта туһа үзүүлхэ;

- хунгуулийн комиссинуудай гэшүүдтэ түймэрэй аюулгүйн эрилтэнүүдые сахиха, нүүлгэн зайлуулха болон аюулгүйе хангалгын бусад асуудалнуудаар заабаринуудые үнгэргэлгыг эмхидхэхэ;

- хунгуулийн баримта саархануудые, ондоо хэрэгсэлнүүдые хунгуулийн участково комиссинуудта асаралгада туһалха;

- хунгагшад тухай мэдээнүүдые нютаг дэбисхэрэй хунгуулийн комиссинуудта үзүүлхэ талаар зургаануудай ба бүрин этигэмжэтэ тушаалта нюурнуудай ажал ябуулга зохилдуулха зорилгоор буряад уластахи нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зохистой зургаануудай түлөөлэгшэдэй, тэрэ тоодо хүдөө ба хото хуурин газарнуудай захиргаануудай, дотоодын хэрэгүүдэй зургаануудай, сэрэгэй комиссариадуудай, аймагай сүүдүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар зүблөөнүүдые үнгэргэхэ;

- нютагай хунгуулийн комиссинуудта тус муниципальна байгууламжын дэбисхэртэ ажаһуудаг газарын оршодог хунгагшад тухай мэдээнүүдые, хунгагшадай список бүридүүлхын тулада, үзүүлэлгэ хангаха;

- хунгуулийн комиссинуудта холбоото уласай хуулинуудаар болон Оросой Холбоото Уласай түб хунгуулийн комиссийн гуримшуулгын шийдхэбэринүүдээр тогтоогдохон гуримаар хунгагшадай нэрэ тоолборинуудые тододхохын тула ажаллаха шадалгүй эрхэтэд тухай, оросой холбоото Уласай эрхэтэдэй наһа бараһан ушарнууд тухай мэдээнүүдые тушааха;

- хунгуулийн комиссинуудта кандидадуудые (кандидадуудай списогүүдые) дэбжүүлгэ (өөрыгөө дэбжүүлгэ) дэмжэн гар табилгын хуудануудта гараа табиһан хунгагшад тухай мэдээнүүдэй зүб бурууе шалгалгада туһа хүргэхэ;

- хунгуулийн участогуудые байгуулгатай ба участогай хунгуулийн комиссинуудые бүридүүлгэтэй, ханал хуряалгын таһалгануудай байһан газартай холбоотой мэдээсэл, мүн хунгалта бэлдэлгын ба үнгэргэлгын ябаса тухай, хунгуулийн үйлэнүүдые хэлгын болзорнууд ба гурим тухай, кандидадууд болон политическэ намууд тухай хунгуулийн комиссинуудай дурадхадаг мэдээсэл толилолго хангаха;

- хэлхэсэ холбооной, оньһото мэдээсэлэй технологиин ба олоной

мэдээсэлэй талаар хинан харалгын Холбоото уласай албанай Буряад Уласта Хүтэлбэридэ бэе бээлүүлдэг эмхинүүд тухай хэрэгтэй мэдээнүүдые саг соонь дамжуулга бээлүүлхэ - ба (гү, али) радио-дамжуулалга, тэдэнэй эмхидхэн байгуулагшад (суг эмхидхэн байгуулагшад) гү, али редакцинуудайнь эмхидхэн байгуулагшад (суг эмхидхэн байгуулагшад) хунгалта томилхо тухай шийдхэбэрийн албан ёһоор толилогдоһон үдэртэ нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаанууд, нютагай засагай эмхинүүд байһан ба (гү, али) хунгалта тогтоохо тухай шийдхэбэрийн албан ёһоор толилогдохо (толилогдохо) үдэрэй урдахи жэлдэ тэдэнэй хүдэлмэридэ нютагай бюджетһээ бюджетэй һомололгонуудай үгтэһэн саг үргэлжын барламал хэблэлнүүд тухай (тэрэ тоодо мүнгэн дэмжэлтын түхэлөөр) иимэ һомололгонуудай янза ба хэмжээн тухай мэдээнүүдые заалгатайгаар, ба (гү, али) хунгалта тогтоохо тухай шийдхэбэрийн албан ёһоор толилогдохо (толилогдохо) үдэртэ нютагай засагай байгууламжын хубиин (хубита) байһан дүримтэ (хамтаруулагдаһан) хүрэнгэ зөөридэ;

- дуугаа үгэхэ үдэрэй урдахи 30 үдэрһөө орой бэшэ хунгуулиин харьяата газар бүхэнэй дэбисхэр дээрэ «Оросой Холбоото Уласай эрхэтэдэй хунгуулиин эрхэнүүдэй болон бүгэдын һанал хуряалгада хабаадаха эрхын гол лаб найдүүлганууд тухай» гэхэн Холбоото уласай хуулиин 54-дэхи статьягай 7-дохи пунктын эрилтэнүүдтэ харюусадаг хунгуулиин урдахи барламал идхалгын хэрэгсэлнүүдые табиха тусхай газарнуудые таһалжа үгэхэ ба түхээрхэ;

- дуугаа үгэхэ үдэрэй урдахи 30 үдэрһөө орой бэшэ харьяата газарнуудай хунгуулиин комиссинуудта хэрэгтэй тоног түхээрэлгэнүүдээр, эд бараагаар, гүрэнэй хэрэгсэлнүүдээр (герб, туг), харьяата газарнуудай хунгуулиин комиссинуудай баримта гэршэлһэн дансануудые бүтээлгын арга зүй хэрэглэхын тула хэрэгтэй компьютернуудаар, принтернүүдээр ба программын хангалтаар машинаар уншагдадаг томьёото тэмдэгтэй дуугаа үгэлгын дүнгүүд тухай ажал эмхидхэхын тула байрануудые удаадахи зууршалагдаһан эрилтэнүүдэй ёһоор түлбэриггүйгөөр үгэхэ: IBM PC таарадаг компьютер; 1 ГГц-һээ доошо бэшэ сагай дабтамжатай x86 процессор; 2 Гб-һаа бага бэшэ оперативна хадууса; тодхогдоһон драйвернуудтай компьютерта холбогдоһон принтер (ла - орооһоной гү, али бэхилэлгын); Service Pack 1 (32 биттэй байгуулга, найруулга-началь - най (starter) гү, али дээшэ) ба дээшэ; microsoft Office 2007 офисой программна хангалга (найруулга-үндэһэн гү, али дээшэ); вирустэ эсэргүү программын хэрэгсэл Kaspersky anti-virus Шухала лицензитэй, программын модульнуудтай ба вирустэ эсэргүү баазатай;

- газар дэбисхэрэй, тойрогой ба харьяата газарнуудай хунгуулиин комиссинуудай оршодог байрануудые утаһаар холбоо хангаха;

- түлбэриггүй үндэһөөр хунгуулиин саарһа данса архивта тушаахаһаа гү, али хадагалалгын болзорой дүүрэхэдэ усадхахаһаа урид хадагалха байрануудые үгэхэ, эдэ таһалгануудые ба заагдаһан баримта бэшэгүүдые хамгаалга хангаха;

- харьяата газарнуудай хунгуулийн комиссинуудай бүхы байранууды, тэрэ тоодо унаа тээбэрийн оршон хангалгын байгуулгын объектнүүдтэ дуугаа үгэхэ үдэртэ байнга (гарай) түмэр элирүүлэгшэдээр ба (гү, али) бодото хиналтын оньһон хэрэгсэлнүүдээр тоногжуулха талаар хэмжээнүүды бээлүүлгы хангаха;

- хунгуулийн участогууды эрэмдэгтэй болон махабадай хизаарлагдаһан арга боломжотой нюурнуудта хунгуулийн эрхээ дүүрэн бээлүүлхэ арга олгоһон тусхай түхээрэлгэнүүдээр хангаха. Дуугаа үгэлгэ үнгэргэхэдэ, тиймэ нюурнуудта холбоото уласай хуулийн эрилтэнүүды сахилгатайгаар туһаламжа бээлүүлгэ эмхидхэхэ;

- дуугаа үгэхэ газарта хунгагшадай ерэхын тула ниитын унаа тээбэрийн тааруу зохид ажал хангаха;

- газар дэбисхэрэй хунгуулийн комиссинуудай мэдүүлгэнүүдээр харьяата газарнуудай хунгуулийн комиссинуудай мэдэлдэ түлбэригүй үндэһөөр, тэрэ тоодо хунгагшадта мэдээсэхэ талаар хэмжээ ябуулганууды бээлүүлхэ зорилгоор унаа тээбэринүүды үгэхэ;

- хунгуулийн участково комиссинуудай захилаар интернет-холбоо дэмжэлгэтэй сахим түхээрэлгэнүүды (телефон, планшет) хунгагшадые мэдээсэхэ талаар хэмжээ ябуулганууды бээлүүлхэ зорилготойгоор үгэлгэ хангаха;

- харьяата газарай хунгуулийн комисси бүхэндэ хунгуулийн дансанууды хадагалхын тула 2-һоо үсөөн бэшэ сейф (түмэр шкаф) үгэхы хангаха;

- хэрбээ дуугаа үгэлгын байра соо видео-адаглалгын хэрэгсэлнүүдэй хэрэглэгдээгүй ушарта тогтоогдоһон болзорой туршада видео-бэшэгшэды (видеофиксаторнууды) тодхохо ба таһалгаряагүйгөөр хүдэлхыень дуугаа үгэлгын байранууд соо хангаха;

- хүрэхэнь хүшэр ба холын газарнуудта, мүн һанал хуряалгын таһалгаһаа гадаа тээ һанал хуряалга үнгэргэхэдэ, тэрэ тоодо саһаа урид, участогай комиссийн шийдхэхы дуунай эрхэтэй гэшүүдтэй суг һанал хуряалгын газарта хоёрһоо үсөөн бэшэ адаглагшадай хүрэхэ ерэхэ адли боломжо хангахын тулада хэрэгтэй һууритай транспортын хэрэгсэлнүүды тус хунгуулийн комиссинуудта үгэхэ;

- Буряад Уласта нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудай хунгуулийн комиссинуудай хандалганууды холбоото уласай хууляар тогтоогдоһон болзорто хаража үзэхэ талаар ажал эмхидхэхэ;

- байһан байранууд соо хунгуулийн комиссинуудай хүдэлхэ аргагүй болоһон ушарнуудта хунгалта үнгэргэлгын таһалдалгүй ябаса эмхидхэхэ зорилгоор дуугаа үгэхэ нөөсэ байрануудай бии байлга хараалха;

- хунгуулийн участогууды түхээрхын тулада таһалгануудай байдалай шалгалта һанал хуряалгын үдэр болотор 35 үдэрһөө хожом бэшэ эмхидхэхэ;

- хэрэгтэй һаань, Оросой Холбоото Уласай хууляар тогтоогдоһон бүрин этигэмжэнүүды хунгуулийн комиссинуудай дүүргэлтэ хангалгада

шэглүүлэгдэн бусад туһаламжа үзүүлхэ.

26. Буряад Уласай Хунгуулийн комиссида (Акчурин А.Р.) доодо шатын хунгуулийн комиссинуудай гэшүүдэй зохиho хунгалта бэлдэхэ ба үнгэргэхэ талаар хуралсал үнгэргэлгэ эмхидхэхыень даалгаха.

27. Тус захирамжа бээлүүлгын хойноhoо хиналтые Буряад Уласай Засагай газарай Түрүүлэгшын орлогшо - Буряад Уласай Толгойлогшын ба Буряад Уласай Засагай газарай Захиргаанай Хүтэлбэрилэгшэ А. Ц. Гулгеновтэ даалгаха.

28. Тус захирамжа гар табигдаһан үдэрhөө хүсэндөө орохо.

**Буряад Уласай Засагай
газарай Түрүүлэгшын
уялга дүүргэгшэ**

В. Мухин